

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE IN 2016-2017 IN DE GEMEENTE

Zaltbommel

Plaats : Zaltbommel
Gemeentenummer : 0297
Onderzoeksnummer : 292516
Datum onderzoek : 30 maart 2017
Datum vaststelling : 7 juni 2017

INHOUDSOPGAVE

	VOORWOORD	5
1	INLEIDING	7
2	VVE IN DE GEMEENTE ZALTBOMMEL	9
3	CONCLUSIES.	15
4	REACTIE VAN DE GEMEENTE.	17

VOORWOORD

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve). In dit kader hebben alle gemeenten die middelen ontvangen voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) eind december 2016 een vragenlijst ontvangen.

Bij een steekproef van gemeenten voeren wij een nader onderzoek uit waarbij we gegevens verzamelen over het gemeentelijk beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) ten behoeve van de jaarlijkse rapportage "De staat van het onderwijs". De gemeente Zaltbommel is opgenomen in deze steekproef.

Dit rapport beschrijft in hoeverre de gemeente Zaltbommel in 2016-2017 voldoet aan de eisen ten aanzien van vve en welke ontwikkelingen de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden.

De hoofdinspecteur primair onderwijs en speciaal onderwijs,
dr. A. Jonk

1 INLEIDING

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar het gemeentelijke beleid ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie (vve) in de gemeente Zaltbommel in 2016-2017.

De aanleiding van het onderzoek is een stelselonderzoek waarbij we bij een steekproef van gemeenten gegevens verzamelen over het gemeentelijk beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) ten behoeve van de jaarlijkse rapportage "De staat van het onderwijs".

De basis van het onderzoek is een gesprek met betrokkenen van de gemeente, de door de gemeente ingevulde vragenlijst, de toelichting daarop en aangeleverde relevante beleidsdocumenten. Vervolgens hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de ontwikkelingen in de afgelopen jaren in beeld gebracht.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente.
- Intern overleg met het team Kinderopvang over GGD-toezicht in de gemeente.
- Beoordeling van vve-beleid van de gemeente.

Toezichtkader

Als basis voor de beoordeling gelden de beoordelingscriteria toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie voor gemeenten, zoals die te vinden zijn op:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie/documenten/publicaties/2013/10/17/werkinstructie-toezichtkader-voor--en-vroegschoolse-educatie-gemeenten>.

Opbouw rapport

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van het vve-beleid op gemeentelijk niveau. Daar wordt ingegaan op de ontwikkeling van de gemeente sinds de bestandsopname (paragraaf 2.1) en op de door de gemeente aangeleverde vve-documenten (paragraaf 2.2). Tenslotte geven wij in dit hoofdstuk een oordeel over het

gemeentelijke vve-beleid (paragraaf 2.3). Hoofdstuk 3 bevat de conclusies over het vve-beleid in de gemeente Zaltbommel. In hoofdstuk 4 wordt de gemeente uitgenodigd om kort te reflecteren op onze bevindingen en zo mogelijk aan te geven welke kwaliteitsontwikkelingen hieraan verbonden worden.

2 VVE IN DE GEMEENTE ZALTBOMMEL

De gemeente Zaltbommel heeft een digitale vragenlijst ingevuld. De digitale vragenlijst levert informatie over:

- wel of geen afspraken van de gemeente met de schoolbesturen en de houders over de doelgroepdefinitie, toeleiding, doorgaande lijn en resultaatafspraken;
- het bereik;
- de ontwikkelingen in het gemeentelijk vve-beleid;
- het aantal locaties met voorschoolse educatie en het aantal houders van deze locaties, het aantal goede locaties en het aantal risico-locaties.

De beoordeling van het gemeentelijke beleid is gebaseerd op de digitale vragenlijst, opgevraagde gemeentelijke beleidsdocumenten, eventuele aanvullende informatie en het gesprek met de gemeente (zie paragraaf 2.3).

Bij de beoordeling wordt gewerkt met een vierpuntsschaal:

1. *Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig.*
Deze kwalificatie geeft aan dat echt iets verbeterd dient te worden.
2. *Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. *Voldoende*
4. *Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen.*
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat anderen hiervan kunnen leren.

2.1 **Ontwikkeling van vve in de gemeente Zaltbommel sinds de bestandsopname**

In de stadsrapportage van maart 2013 hebben we over vrijwel de gehele linie van het uitgevoerde onderzoek op het niveau van de gemeente louter positieve scores kunnen toekennen. Op twee onderdelen waren we zonder meer erg tevreden over de toen al gerealiseerde kwaliteit. Dit betrof de vve-coördinatie en de systematische evaluatie en verbetering van vve, beide gezien vanuit het gemeentelijke niveau. We hebben op dat moment alleen vastgesteld dat de gemeente nog geen sluitende afspraken kon laten zien over de met vve-beoogde resultaten.

Nu, vier jaar later, kunnen we vaststellen, dat de gemeentelijke bemoeienis met het beleid rond vve op een hoog niveau ligt. We waarderen nu alle onderzochte indicatoren met de score 'goed'. Deze scores zijn verantwoord gezien de

inmiddels in Zaltbommel breed gedragen afspraken, zoals die over een verplicht scholingsprogramma voor alle bij vve betrokken pedagogisch medewerkers en leraren. Andere afspraken die er toe doen betreffen het structurele, periodieke overleg met alle partners bij de uitvoering van vve, waarbij de gemeente vaak het voortouw neemt. Een derde voorbeeld van de toegenomen kwaliteit van vve binnen Zaltbommel gaat over de jaarlijkse evaluatie van de uitvoering van vve, gekoppeld aan concrete 'eisen' voor zowel de voor- als de vroegscholen.

Deze ontwikkelingen zouden waarschijnlijk minder duidelijk traceerbaar zijn geweest in de dagelijkse praktijk, als de centrale coördinatie niet zo adequaat zou zijn belegd en ingevuld.

2.2 Lijst met de vve-documenten die de gemeente Zaltbommel heeft aangeleverd

De documenten die door de gemeente Zaltbommel zijn aangeleverd:

- Convenant vve
- Netwerkbijeenkomst vve 9 maart 2017
- Eindresultaat vve 2016
- Eindrapportage ouders in Beeld 2015
- Implementatienotitie Samen aan de Slag (ouderbetrokkenheid vve)
- Notitie resultaatafspraken vve
- Rapport vve 2015
- Eindresultaat vve 2015
- Vragenlijst formulier resultaatafspraken VVE 2015-2016

2.3 Het gemeentelijk vve-beleid

In deze paragraaf geven wij onze bevindingen weer over het gemeentelijke vve-beleid. Per domein is beschreven op welke punten wij het gemeentelijk beleid en uitvoering als voldoende ('3') beoordelen, waar nog verbeterpunten worden gezien, zowel zonder ('2') als met ('1') afspraken en op welke punten wij de gemeente als een voorbeeld voor anderen zien ('4').

Wij baseren onze bevindingen op de uitkomsten van de verificatie van de digitale vragenlijst door middel van documentenanalyse en gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente. Waar de bevindingen van de inspectie afwijken van het beeld uit de digitale vragenlijst van de gemeente wordt dit vermeld en onderbouwd.

HET GEMEENTELIJK VVE-BELEID		1	2	3	4
1A1	Definitie doelgroepkind				•
1A2	Bereik				•
1A3	Toeleiding				•
1A4	Ouders				•
1A5	Integraal vve-programma				•
1A6	Externe zorg				•
1A7	Interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen				•
1A8	Doorgaande lijn				•
1A9	Resultaten				•
1B	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau				•
1C	Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau				•

DE VVE-CONDITIES		1	2	3	4
2A	GGD-rapport			•	
2B	Gemeentelijk subsidiekader				•

Wij publiceren jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/Kinderopvang.

Toelichting:

'1' Verbeterpunten met een afspraak

Er zijn geen verbeterpunten met een afspraak.

'2' Verbeterpunten

Er zijn geen verbeterpunten

'3' Voldoende

De afspraken met de GGD over de beoordeling van de voorscholen

Er is slechts 1 indicator, op formele gronden, als voldoende beoordeeld. Bij de opzet van deze onderzoeken is namelijk besloten voor de indicator die gaat over de jaarlijkse onderzoeken vanuit de GGD, alleen de kwalificaties 2 dan wel 3 te gebruiken. Voor Zaltbommel geldt zonder meer de score 3 'voldoende'.

De gemeente heeft namelijk geregeld dat de GGD alle vve-locaties jaarlijks beoordeelt. Daarbij houden zij zowel toezicht op de basiskwaliteit, als de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

'4' Voorbeeld voor anderen

Alle andere in dit onderzoek meegenomen indicatoren waarden we met de score 4, een 'voorbeeld voor anderen'.

Definitie doelgroep

Binnen de gemeente Zaltbommel hanteren alle betrokken organisaties een brede definitie van de doelgroepkinderen. Per school of locatie kan de analyse van de betreffende populatie er toe leiden dat kleine variaties in de criteria gelden. Door ook de definitie voor doelgroep kleuters vast te leggen is het mogelijk geworden doelgroepkinderen aan te wijzen op grond van feitelijk geconstateerde achterstanden in de ontwikkeling van de kinderen.

Bereik

Vanuit de gemeente gaan jaarlijks signalen uit naar betrokkenen om zo goed zicht te kunnen houden op het bereik van de kinderen uit de vve-doelgroep. Deze systematiek leidt tot een dekkend bestand voor zowel de gemeente als voor de vve-locaties.

Het aantal doelgroepeuters lag in 2015 op 87 en in 2016 op 92, gebaseerd op gegevens vanuit het consultatiebureau. Het aantal feitelijke deelnemers aan vve in de voorschool kwam in beide jaren boven de norm van 90 procent uit. In 2015 waren dat namelijk 82 deelnemers en in 2016 97. Het aantal beschikbare plaatsen lag beide jaren op 120.

Ouders

Zeker op het gebied van de ouderbetrokkenheid heeft Zaltbommel beleidsmatig een flinke kwaliteitswinst gemaakt. Zowel op het niveau van de gemeente, als op dat van de locaties vormen analyses van de ouderpopulatie de basis voor het te voeren beleid. Dit is steeds vertaald in concrete doelen en de te verwachten resultaten.

Om de concrete doelen rond de communicatie met de ouders te kunnen halen heeft de gemeente haar stimulerende rol prima vervuld. Alle voor- en vroegscholen weten nu wat er op dit gebied van hen gevraagd wordt.

Integraal vve-programma

Op gemeentelijk niveau hebben alle besturen en hun locaties zich geschaard achter de noodzaak binnen vve goede, werkbare afspraken te maken over een integraal vve-programma. Hier heeft de gemeente ook een heldere subsidievoorwaarde van gemaakt, net als voor de binnen de groepen te hanteren volgsystemen. Of de samenwerkende voor- en voorschool beide met eenzelfde programma of volgsysteem werken is een indirecte resultaatafpraak.

Ze moeten namelijk wel kunnen aantonen hoe ze doorgaande lijnen daarin in de praktijk waarmaken.

Externe zorg

De afspraken binnen Zaltbommel over de inzet van externe ondersteuning bij kinderen uit de vve-doelgroep zijn volledig dekkend met de gestelde criteria. Veel contacten lopen via de ambtenaar met de regiefunctie, vooral als het gaat om het maken van locatieoverstijgende dan wel beleidsmatige vraagstukken. Zo kan er snel en adequaat hulp en ondersteuning beschikbaar komen als dat gewenst is. De terugkoppeling van de externe ondersteuners naar de locaties is eveneens geregeld.

Met een behoorlijke regelmaat ontvangt de gemeente gegevens over de uitvoering en effectiviteit van de geleverde externe ondersteuning. Die gegevensverzameling maakt structureel onderdeel uit van de jaarlijkse evaluaties.

Interne kwaliteitszorg

Het volgen, evalueren en borgen van de kwaliteit op de locaties is geregeld in de subsidievoorwaarden. De gemeente heeft daar met de besturen afspraken over gemaakt, gekoppeld aan kwaliteitsnormen waaraan de vve-instellingen moeten voldoen.

De verslaglegging over de uitgevoerde interne evaluaties is centraal geregeld.

Doorgaande lijn

Mede doordat een flink deel van de vve-locaties in één gebouw is ondergebracht, maakt dit het eenvoudiger afspraken te maken over de doorgaande lijnen in aanbod, werkwijzen en het volgen van de ontwikkelingen van de kinderen. Die afspraken komen steeds duidelijker naar voren in de opgeleverde evaluatieverslagen. In de praktijk maken ook veel kinderen de beoogde oversteek van de ene naar de andere samenwerkende partner. Om de kwaliteit van de doorgaande lijnen nog verder te verhogen heeft de gemeente Zaltbommel een vve-coach ingehuurd die ondersteuning biedt aan locaties op het gebied van de toepassing van methoden en observatie-instrumenten.

Resultaten

Naar ons oordeel heeft de gemeente terecht alle voorafgaande aan het onderzoek gestelde vragen met ja beantwoord.

De gemeente brengt de resultaten van de kinderen aan het eind van de peuterperiode in beeld. De vooruitgang van de kinderen in de vroegschoolse periode vormt een tweede meetpunt. Tenslotte verzamelt de gemeente

structureel gegevens over de vooruitgang van de kinderen van de instroom in de voorschool tot en met de overstap naar groep 3 in het basisonderwijs. De verzamelde en geanalyseerde gegevens komen onder andere op tafel bij het beleidsoverleg tussen gemeente en de in vve participerende organisaties.

Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau

De gemeente is nadrukkelijk in de positie om de regierol in Zaltbommel te vervullen. Op alle onderdelen van het voeren en gevoerde beleid houdt de met vve-belaste ambtenaar zicht op de ontwikkelingen en voert periodiek overleg met alle belangrijke en minder belangrijke partners. De lijst met partners is dan ook lang. En toch is er ook nog tijd beschikbaar om met naburige gemeenten in gesprek te gaan over vraagstukken die daar nu (pas) spelen.

Systematische evaluatie van verbetering

Zo langzamerhand beschikt Zaltbommel over een reeks van afspraken en procedures om jaarlijks de effecten in kaart te brengen van de eerdere genomen beleidsbeslissingen. Ook de uitwerking daarvan op zowel het niveau van de pedagogisch medewerkers en leraren, als op de andere betrokkenen, zoals de beleidsmakers, vormt geregeld onderwerp van gesprek en een meer formele evaluatie in de vorm van een monitor.

Gemeentelijk subsidiekader

Alle voorwaarden waaraan de voor-en vroegscholen zich hebben te houden heeft de gemeente vastgelegd in een heldere set regels en criteria. De afspraken gaan duidelijk verder dan de primaire, wettelijke taken van de locaties. Zij garanderen dat iedereen weet waar zij, samen met de gemeente, naar streven en op welke termijnen zij de gestelde doelen zouden moeten hebben gerealiseerd.

3 CONCLUSIES

De inspectie heeft op het niveau van de gemeente de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Zaltbommel beoordeeld.

De oordelen zijn gebaseerd op de antwoorden op de vragenlijst. De antwoorden van de gemeente zijn geverifieerd in gesprekken en aan de hand van separaat beschikbaar gestelde beleidsdocumenten.

Conclusies gemeentelijk vve-beleid

De mate waarin de gemeente Zaltbommel op dit moment invulling geeft aan het eigen, zorgvuldig opgestelde vve-beleid kunnen we niet anders dan als uitstekend beoordelen.

Samen met al haar partners is de gemeente er in geslaagd de al in 2013 aanwezige kwaliteit nog verder uit te bouwen.

Natuurlijk bestaan er nog mogelijkheden de kwaliteit van het te voeren beleid nog verder te vergroten. Maar er is niets op tegen nu het accent te leggen op het verder verstevigen van de dagelijkse praktijk van het vve-aanbod op de betreffende locaties. In de beschikbare beleidsnotities en evaluatierapporten zijn die nog niet altijd terug te vinden.

4 REACTIE VAN DE GEMEENTE

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in gemeente Zaltbommel.

Daarnaast hebben wij de gemeente gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van het vve-beleid.

Hieronder geeft de gemeente haar reactie:

Wij zijn blij dat u de resultaten van de inspanningen, die wij samen met onze partners de afgelopen jaren hebben gedaan, ziet en positief beoordeelt. Preventie is een belangrijk uitgangspunt van het gemeentelijk beleid Sociaal Domein.

De gemeentelijke regie voor- en vroegschoolse educatie voeren wij met plezier in het belang van de ontwikkeling van onze jonge inwoners.